

Skogen är för många människor en fantastisk plats, där kan man plocka bär, vandra, lyssna på vacker fågelsång, eller upptäcka något för första gången. Men skogen är också ett hem för väldigt många arter. Utan mossan, det döda trädet eller den gamla tallen skulle dessa arter försvinna. Förutom att skogen har en viktig ekologisk funktion för både kretslopp av ämnen, artrikedom, kolsänka och fotosyntetisering genererar skogen också många ekonomiska värden, samtidigt som den är en viktig förnyelsebar resurs och energikälla. Men för vem finns egentligen skogen: människan, djuren, planeten eller något annat?

Syfte:

Diskutera, reflektera och argumentera för skogens värde utifrån olika perspektiv och att aktivt kunna ta ställning i olika samhällsdebatter.

Ämnen/Läroplanskopplingar: BI, KE, TK, SH, EN

Material:

Vetenskapens värld – Trädens superkrafter, *59 min*

<https://www.svtplay.se/video/30869842/vetenskapens-varld/vetenskapens-varld-sasong-34-tradens-superkrafter?id=jbrNb3r>

Skogen i skolan – Hur fungerar skogen? *6 min*

<https://www.youtube.com/watch?v=zNjQb7GG4xA&t=358s>

More Of Everything - A film about Swedish forestry, *59 min*

https://www.youtube.com/watch?v=q51FMbTOn_Q

Vad är skillnaden mellan en skog och ett trädplantage?, *6 min*

<https://www.youtube.com/watch?v=fKBxaW8nLtU>

Är det bara Amazonas som skövlas? *1,5 min*

<https://www.youtube.com/watch?v=yGWSMQyOyXA>

Vilka ekosystemtjänster erbjuder skogen? *bild*

<https://www.regeringen.se/contentassets/b25a66487e604dd78820ce3c7da3f14f/plansch-fran-grafiken-ekosystemtjanster-i-skogen-a3-format>

Skogens ekosystemtjänster – ”Skogen gör jobbet” *5 x 5 min filmer*

<https://www.skogsstyrelsen.se/mer-om-skog/filmer/filmer-om-skogens-ekosystemtjanster/>

”What a tree can do” *3,5 min*

<https://www.youtube.com/watch?v=rUEIPYaxgqs>

”Fredrik och slajmet från skogen” *5 min*

<https://www.youtube.com/watch?v=3z7uOxkaLfA>

”Fönster av trä” *1 min*

<https://www.youtube.com/watch?v=Kri4zLvMq8>

”Kläder av trä” *50 sek*

https://www.youtube.com/watch?v=qz_OE9DpMrw

Skogens produkter *häfte*

https://www.skogeniskolan.se/sites/skogeniskolan.se/files/files/pages/skogens_produkter_101214.pdf

Genomförande:

1. Se dokumentärfilmen från Vetenskapens värld om trädens superkrafter.
2. Låt sedan eleverna diskutera nedstående frågor i mindre smågrupper om 3-4st elever.

Frågor att arbeta vidare med:

- Ta reda på vad som menas med begreppen: Kolsänka, kolkälla, biobränsle och biomassa. Försök sedan att med egna ord förklara och skriva ner dessa.
- Vad ska vi använda skogen till?
 - Ved är till exempel en viktig, och kanske den enda (!) energikällan för många människor runt om i världen. Nu när vi vill använda skogen för att producera mer "klimatsmart" energi hur ska vi då förhålla oss till att ungefär 50% av den ved som avverkas idag används som brännved?
 - Det pågår en samhällsdebatt om att det finns ett stort behov i att ställa om till att använda mer förnyelsebara resurser så som vind, vatten, sol OCH biobränsle som energikällor. I Sverige är etanol det vanligaste biodrivmedlet följt av biogas. I diskussionen kring att använda mer biobränsle tillverkat från skogen krävs det i så fall att vi tar ut mer biomassa från skogen än innan. Vad tycker ni? Ska vi förbränna eller lagra koldioxid CO₂? Eller kan vi göra både och?
 - Vilka ekologiska-, ekonomiska och sociala dilemman tror ni att vi ställs inför kommande åren? Är det mer rätt se skogen som en kolsänka och inte avverka eller att tänka sig att den biomassa (den ved) avverkas och som förbränns eller förbrukas är mer klimatneutral?
- För vem finns skogen, och vilka rättigheter har skogen? Välj några eller något av alternativen nedan och diskutera, reflektera och argumentera för vem finns skogen.
 - a) Vitryggig hackspett
 - b) Vargen
 - c) Blåbärsriset
 - d) Människan (jägaren, vandraren, skogsägaren och barnet)
 - e) Vår planet, jorden
- Ställ dig frågan, har du sett och upplevt en riktigt skog?
Se gärna filmen: Vad är skillnaden mellan en skog och ett trädplantage?

- Räcker skogen till alla? *Använd gärna bilden om de globala målen som utgångspunkt i era diskussioner.*
 - Skogen i Sverige är så hårt exploaterat att de faktiskt går att göra många liknelser med de plantager som ersätter den tropiska regnskogen (!) Sveriges skogslandskap håller alltmer på att omvandlas från variationsrik naturskog med stor biologisk mångfald och höga naturvärden till mer monotoma produktionsskogar, där träden är av samma art och ålder.
Hur tycker du att vi ska förhålla oss, skogen är en viktig förnyelsebar resurs men med utgångspunkt i de 17 globala målen är det försvarbart att använda, skörda och bruka skogen på de sätt som vi gör idag? Se gärna filmerna:
 - More Of Everything - A film about Swedish forestry
 - Är det bara Amazonas som skövlas?
 - Den svenska rödlistan är en bedömning och sammanställning över enskilda arters risk att dö ut i Sverige, arterna kategoriseras sedan in i olika grupper som till exempel "Sårbar", "Nära hotad" eller "Akut hotad". Vitryggig hackspett och vedtrådmossa är två exempel på akut hotade arter i Dalarna som behöver död ved eller döende träd för sin överlevnad. Dessa arter behöver skogen om än mer än oss människor med tanke på deras akuta tillstånd? Hur ska vi göra för att skogen ska räcka till alla?
 - Skogen och skogsbruket har varit och är en viktig tillgång för Sverige som genererar många ekonomiska värden. Skogsnäringen är en viktig basindustri i landet som utgör en stor del av vår samhällsekonomi, där den också skapar förutsättningar för en levande landsbygd där Inkomster från det egna skogsbruket för många gör det möjligt att kunna bo och verka på landsbygden.
 - Hur ska vi göra för att även skogen ska räcka till som en ekonomisk tillgång för den enskilde och för Sverige? Vilka sociala-, ekologiska och ekonomiska dilemman finns? Och hur läser vi dessa på bästa sätt?

Bildkälla: Globlamalen.se

- Hur kommer vi se och nyttja skogen i framtiden – Kan träden rädda världen? kommer skogen att finnas kvar (naturskog och produktionsskog)? Det finns mycket fantastisk forskning som görs och innovativa idéer och lösningar som är på gång. Fundera och skapa framtidens skog? Fundera vad du skulle vilja göra av skogen? Vilka produkter kan du hitta hemma eller i skolan som kommer från skogen?

Se gärna filmerna:

- What a tree can do
- Fredrik och slajmet från skogen
- Fönster av trä
- Kläder av trä

Att jobba vidare med. Fördjupning:

1. Titta närmare på skogens produkter. Visste du till exempel att världens starkaste papper tillverkas på Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm. Det är ett nanopapper som är sju gånger starkare än vanligt papper och dessutom okänsligt för vatten. Det är hårt som gjutjärn och omöjligt att slå en spik igenom. Kan detta vara en framtidsprodukt?